

De "meteoriet" van Gouda

Marco Langbroek¹

1. Jan Steenlaan 46, 2251 JH Voorschoten. METEORITES@DMSWEB.ORG

English summary

A reported 'meteorite impact' in the city of Gouda has been investigated. After hearing a loud bang late in the night (late November 1999, exact date unknown), the next morning a stone was found by Mr. Peters on his balcony at the 10th floor of an apartment building. Reportedly, the stone smelled of sulphur upon recovery. The stone in question is definitely not a meteorite. It is an irregular nodule of honey-coloured flint of bad quality, and thus of terrestrial origin. It displays signs of being rolled, with edge roundings, secondary cortex, one fresh and a number of old flake detachments (all natural), thus indicating that it once has been part of a fluvial gravel deposit. How it reached the 10th floor of the apartment building remains a mystery. One brick in the balcony wall displays some mild damage that could be related to the event. Birds, roofing material swept up by wind or gravel swept up by the undercarriage of an aircraft has been considered as possible explanations.

Inleiding: een 'inslag' in Gouda?

Ieder jaar ontvangt DMS diverse meldingen van veronderstelde meteorietvondsten of meteorietinslagen. Hierover is regelmatig verslag gedaan in *Radiant*, onder andere recentelijk naar aanleiding van de 'inslag' in Weert. De meest intrigerende zaken zijn die waar inderdaad een daadwerkelijke *inslag* wordt gemeld -zoals bijvoorbeeld Weert in juli 1999 en Texel in augustus 1994- maar er toch niet sprake van een meteoriet blijkt te zijn.

Op 25 januari 2000 werd de auteur op zijn werk gebeld door de heer Rijk uit Gouda. De heer Rijk melde in het bezit te zijn van een steen welke onlangs op nogal mysterieuze wijze leek te zijn ingeslagen op het balkon van een kennis, de heer Peters, eveneens in Gouda. Via de Leidse Sterrenwacht en vervolgens Peter Jenniskens op het NASA/Ames in Californië (!), was de heer Rijk bij de auteur terecht gekomen. Alhoewel de telefonische beschrijving van de steen al aanleiding gaf tot twijfel, werd vanwege de vondstomstandigheden besloten de volgende ochtend de steen en zijn vondstlocatie in Gouda aan een onderzoek te onderwerpen.

De 'inslag' heeft eind november 1999

plaatsgevonden (precieze datum onbekend); de inslaglocatie betreft een klein balkon op de 10e verdieping van een flatgebouw! De heer Peters werd gedurende de nacht wakker van een knal; de volgende ochtend merkte hij een merkwaardige ongeveer 6 cm grote steen op welke op het betonvloertje van het balkon lag. Volgens de heer Peters rook de bewuste steen die morgen sterk naar zwavel. Ze werd opgehaald en bewaard. De daarop volgende weken liet de heer Peters, die het maar een merkwaardig geval vond, de steen aan enkele mensen zien, waaronder de heer Rijk, een kennis van het zangkoor, die de steen onder de hoede nam en besloot uit te laten zoeken of het misschien een meteoriet kon zijn.

De steen

De steen uit Gouda is *geen* meteoriet. Op 26 januari 2000 bezocht de auteur de familie Rijk en de heer Peters. Een korte blik was voldoende om de steen te identificeren als een stuk vuursteen. Het betreft een onregelmatig gevormd knolletje vuursteen ("kiezel") van honingbruine kleur en slechte kwaliteit. Het knolletje, met grillige holten en uitsteeksels, vertoont tekenen van ge-

roldheid; secundaire cortex (verweringscortex), afgeronde ribben en beschadigingen. Er zit een vers (natuurlijk) afslagnegatiefje op, alsmede een tweetal oude gepatineerde afslagnegatiefjes. Dit duidt er op dat de steen ooit deel heeft uitgemaakt van een fluviaal grindpakket. De steen vertoont lokaal een donkere vuile aanslag, en (vooral in de holten) een geelwitte aanslag. Daarnaast zitten in de holten kleine grindjes ingeklemd, wat opnieuw wijst op een oorsprong uit een grindpakket. Op de inslaglocatie werd niets van betekenis meer aangetroffen. Een baksteen in de muur ter plaatse vertoont een lichte beschadiging die met het gebeuren in verband zou kunnen staan.

Conclusie

De steen uit Gouda is geen meteoriet maar ondubbelzinnig van aardse oorsprong; het is een gerold knolletje vuursteen ("kiezel") afkomstig uit een grindpakket. Het betreft derhalve ook geen meteorietinslag. Hoe de steen op de 10e verdieping van een flatgebouw terecht is gekomen blijft een raadsel. Verklaringen die in ogenschouw zijn genomen zijn onder andere: een stuk grind afkomstig van de dakbedekking

van het flatgebouw (volgens de heer Peters ligt er echter geen grind op het dak); kwajongenswerk (dat lijkt onwaarschijnlijk gezien de hoogte, tenzij er gebruik is gemaakt van een katepult); of een stuk grind afkomstig uit het landingsgestel van een vliegtuig.

Dankwoordje

Ik dank de familie Rijk en de heer Peters voor hun gastvrijheid en het aannemen van het object.

Figure 1: *the supposed "meteorite" that was reported to have impacted on a balcony on the 10th floor of an apartment building in Gouda, the Netherlands, late November 1999 (scale in cm). The object however is not a meteorite, but a common type of terrestrial stone: a slightly rolled, irregular nodule of flint.*

Landelijke Meteorendag VVS te Genk : 8 april 2000

Op zaterdag 8 april heeft de landelijke meteorendag van de VVS plaats in het Europlanetarium te Genk. Hieronder volgt het voorlopige programma. Het doel van de dag zal zijn om ook in België weer nieuwe waarnemers te interesseren voor het meteorienwerk. Lezingen en andere programmaonderdelen zullen met name gericht zijn op de beginnende waarnemer.

Er is een kleine fototentoonstelling, verzorgd door de DMS en een deel van de Mbale collectie zal worden tentoongesteld.

10h30: Deuren open, gelegenheid om contacten te leggen en de tentoonstelling te bekijken.

11h15: Overzicht visuele VVS-meteorienwaarnemingen van de voorbije 2 jaar door *Hendrik Vandenbruaene*.

12h00: De Mbale meteorietval in Oeganda, 1992 door *Hans Betlem* (met video + dia's.)

Meteorieten worden tentoongesteld in de zaal

13h00: Lunchpauze.

14h00: De Leonids 1998/1999 Airborne Mission door *Dr. Peter Jenniskens* (NASA-Ames) met video + dia's.

14h45: korte pauze.

15h00: Meteorienfotografie, apparatuur en resultaten door *Casper ter Kuile*.

(met demonstraties evt.) Videofilm van de Leonidenregen 1999 !

15h30: Koffiepauze.

16h00: Nieuw soort straling van heldere Leoniden op zeer grote hoogte vastgelegd met video camera's door *Hans Betlem*.

16h30: Workshops meteorienfotografie en visueel werk (parallelsessie, de aanwezigen dienen dus in te tekenen).

Einde is voorzien omstreeks 18h.

Nadien is er de mogelijkheid om gezellig uit eten te gaan.

Reacties zijn welkom en mensen die denken te komen mogen even een seintje geven aan ondergetekende zodat ik een idee heb hoeveel mensen ik mag verwachten. Iedereen is hartelijk welkom.

Jean-Marie Biets

jean-marie.biets@planetinternet.be